

PRIKPROTOCOL DIERENARTSEN

Bij een accidentele zelfinjectie is snel en adequaat handelen vereist! Het te lang uitstellen of onderschatten van het risico kan ernstige gevolgen hebben.

- 1** De injectieplaats direct spoelen, uitdrukken, eventueel uitzuigen met behulp van een vacuümpompje en tenslotte desinfecteren.
- 2** Vervolgens direct medisch advies bij de huisarts inwinnen, zelfs bij een minimale geïnjecteerde hoeveelheid. Daarbij de bijsluiters meenemen.
- 3** Als pijn ontstaat die langer dan 12 uur na medisch advies/onderzoek aanhoudt, dan opnieuw contact met de huisarts zoeken.

Bij zelfinjectie met een vaccin op basis van minerale olie zo spoedig mogelijk medische hulp inroepen in verband met een eventueel chirurgisch debridement! Het kan noodzakelijk zijn om het gebied te irrigeren en te spoelen, met name wanneer de injectie plaatsvindt in een vingertop of peesschede. Wanneer infectie is uitgesloten, kan de huisarts corticosteroiden voorschrijven om oedeemvorming te beperken dan wel te voorkomen.

PREVENTIE

- Informeer alle medewerkers (en vrijwilligers) over het veilig werken met scherpe voorwerpen en het vermijden van prikaccidenten.
- Voorkom het opnieuw aanbrengen van dopjes op (gebruikte) naalden. Wanneer toch noodzakelijk, gebruik dan de one-hand-scoop methode. Hierbij wordt het dopje op een vlakke ondergrond gelegd waarbij het dopje met de punt van de naald wordt "opgeschept". Een andere optie is het gebruiken van een tang of ander voorwerp om het dopje veilig vast te houden.
- Zorg voor makkelijk toegankelijke sharpsafes overal waar naalden worden gebruikt en deponeer naalden na gebruik direct in de speciale sharpsafes.
- Alle personeel dient prikaccidenten en informatie over de omstandigheden waarin dit gebeurt te melden.

De grootste risicofactoren op een accidentele zelfinjectie betreffen het opnieuw in de beschermhoes steken van de naald na injectie, het onbeschermd opbergen van naalden, het tegelijkertijd hanteren en injecteren van dieren, niet-meewerkende dieren en koude natte handen. Daarnaast blijkt dat de ervarenheid van de dierenarts en drukte van de dierenarts (veel patiënten en lange dagen) een rol spelen. De meest gebruikelijke plek van zelfinjectie betreft de niet-dominante hand.

Infecties en verwondingen kunnen optreden door ofwel fysiek trauma veroorzaakt door de naald, ofwel door de ingespoten substantie en de druk hiervan. Een groot ingespoten injectievolume onder hoge druk leidt tot een nadelige beïnvloeding van de weefselperfusie en haemodynamie. Dit kan in kleine compartimenten - denk aan peesscheden - desastreuze gevolgen hebben met zelfs mogelijk amputatie tot gevolg.

Wat betreft ernstige bijwerkingen zijn vaccins op basis van minerale oliën een punt van extra aandacht, aangezien zij zorgen voor een langdurige, chronische granulomateuze reactie met steriele abcesvorming tot gevolg. Dit kan leiden tot ernstige weefsel schade, pijn, functieverlies of zelfs amputatie. Naast de vaccins op basis van minerale oliën blijken met name anaesthetische middelen, anthelmintica, euthanasiemiddel, antibiotica, steroïden en bloed in veel gevallen bijwerkingen te veroorzaken.

**Met dank aan: M.R.M. Kerckhoffs | Dr. L.J.A. (Len) Lipman | Dr. B.R. (Boyd) Berends
Department Population Health Sciences, Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS),
One Health Epidemiology Microbial Agents**